

MART HELME: poliitikutel peab olema empaatiavõime

Ajaloolane, diplomaat ja poliitik Mart Helme juhib tänava aprillikuust Eesti Konservatiivset Rahvaerakonda (EKRE). Pikaajaliste poliitikukogemustega ning eravõimega ning eravõimega tegev erakonnajuht üllatas hiljuti poliitikavaatlejaid oma kõrgete toetusnäitajate poolest Tallinnas. Kesknädalale antud intervjuus rõhutab Mart Helme, et just empaatiavõimeta poliitikud on tekitanud rahvas pettumuse. Oodatakse, et riik tähtsustaks inimest rohkem kui raha.

Hiljutistes EMOR-i populaarsusuuringutes olite just Teie Tallinnas suurim üllataja: 9-protsendine toetus annab Teile võrdse taseme Anvelti, Randpere ja Krossiga. Kas see tuli üllatusena ka Teile endale?

Olete analüüsinud, kas kogute toetust teiste erakondade arvelt või haarate rohkem eelistuseta kodanikke?

Suhteliselt kõrge reiting ei tulnud üllatusena. Eesti inimesed on senistest nägudest – eriti valitsuskooalitsiooni erakondade omadest – väsinud. Oodatakse uusi ja värskemaid tegijaid. Ilmselt nähakse minus ja EKRE-s just seesugust kvaliteeti. Samas – me oleme alles alustamas, ja ma usun, et reiting peaks veelgi tõusma. Toetust võidame arvatavasti nii võimuerakondades pettunute arvelt kui ka seni eelistuseta valijate hulgas. Roosadid prille me siiski ei kanna, ja me teame, et edu tuleb üksnes arukate otsuste ja ränga tööga.

Kohalike valimiste osas on EKRE-l kahtlemata tugev baas ja suured kogemused just maapiirkondades. Kui palju nimekirju plaanite välja panna ning millist tulemust ootate väljaspool maakonnakeskusi?

Eesti maa pole enam see, mis ta kõigest kümme aastat tagasi oli. Liiga palju tegusaid inimesi on lahkunud, kohalejäänud vanemaks saanud. Palju on deklasseerumist. Inimesed on erakondades pettunud ja seetõttu tuleb paljudes kohtades panustada valimisliitudele. Läheme oma erakonna nime all välja seal,

Foto Scanpix

Loe edasi lk 5

kus jõudu on. Näiteks Läänemaal hetkeseisuga peaaegu kõigis omavalitsustes. On aga maakondi – näiteks Hiiumaa –, kus me ei lähe oma nime all välja mitte üheski omavalitsuses. Seega pilt varieerub. Mis puutub linnadesse, siis panustame suurematele keskustele. Lisaks Tallinnale, kus läheme välja täisnimekirjaga, teeme sama ka Tartus ja Pärnus. Mitmes teises maakonnakeskuses osaleme valimisliitudes. Võtame asja rahuli-

kult. Kohalikud valimised näitavad meile selgelt ära, kus on kitsaskohad, ja osundavad ka, kuidas neid ületada. See töö seisab peale valimisi kindlasti ees, et Europarlamendi ja Riigikogu valimistel juba tippvormis olla.

Kohalike valimiste eel ei saa kuidagi mööda haldusreformi. Millises suunas peaks Eesti omavalitsussüsteemi muutma, et elu maal oleks alles ka 15 aasta pärast?

Praegu välja pakutud tõmbekeskuste-Eesti mudel on sisuliselt senise kursi ehk üleriigilise ääremaastumise jätkamine. Loogika on turufundamentalistlik ja tähendab, et suured kalad söövad väikseid kalu. Tegelikult pole Eestis peale Tallinna ühtegi tõmbekeskust, ning Tallinni asub üha enam juba Helsingi ja muu maailma külgetõmbeväljas. Küsimus sellest, kas elu maal jätkub või välja sureb, tuleb lahendada valitsuse jõu-

lise sekkumisega riiklike investeeringute näol, investeringute suunamise näol, maksupoliitiliste võtetega ning kättesaadavate ja kvaliteetsete avalike teenuste tagamise abil. Kahetsusväärset näeme siin vastupidist pilti: riik lahkub igalt poolt. Kadriorus onib keegi aga selle taustal kestlikust kahanemisest. Mida see tähendab? Isegi eutanaasiat mitte. Muidugi ütlevad turufundamentalistid nüüd selle peale, et igal ajal on küljes hinna-

lipik, ja küsivad, mida see kõik maksma läheb ja kust see raha võetakse. Esiteks, raha on Eestis küllalt, tuleb vaid lõpetada raiskamine ja makustada Eestist välja viidav kapital. Teiseks – ja see on põhimõtteliselt tähtis – on tähtsamad asju kui raha. Ning inimesed on rahast kindlasti tähtsamad, sest raha, erinevalt inimestest, ei nälg, kannata ja igatse. Poliitikud, kellel puudub empaatiavõime, tuleks poliitikast kategooriliselt ja

Juhtkiri

Häda mõistuse pärast!

MÄRT SULTS
Tallinna Kunstgümnaasiumi
direktor

On halenaljakas vaadata, kuulata ja lugeda meediast kemplemist muukeelse hariduse omandamise lubamise või mittelubamise üle Eesti gümnaasiumides, üleminekust gümnaasiumiastmes ainult eestikeelsele õppele jne.

Meid, eestimaalasi, on sutsu üle miljoni ning meil on võimalik omandada eesti keeles algharidust, põhiharidust, gümnaasiumiharidust ja ka kõrgharidust – täielik edulugu ju. Meil on olemas võimekust omav õpetajaskond ja ka professori kõrgkoolide jaoks – täielik ulme ju.

Meil on aga ka mingitel härrasmeestel olemas kaasasündinud patoloogiline alaväärsuskompleks, vajadus kellegi võõra otsustest sõltuda, kellegi direktiive täita, ligimesele ära teha... Issand, kui mõnus on, kui mingi välismaa kantsler kiidab Eesti „riigimehi“ aruka majandamise eest! Rahvas aga saab asjast aru teistmoodi: see on pugemine, ilma seebita, kellegi võõra onu või tädi ees, oma rahva jõukuse arvel.

Küsin, et mis tähtsust on sellel, mis keeles ma õpin gümnaasiumis, kui riigieksamid on kohustuslik sooritada väga heas eesti keeles – muidugi siis, kui on soov saada Eesti haridustõendav dokument. Haridus- ja Teadusministeeriumi tänane käitumine võtab selle soovi aga Eesti noortelt varsti ära.

KESKMÖTE: Meid, eestimaalasi, on sutsu üle miljoni ning meil on võimalik omandada eesti keeles algharidust, põhiharidust, gümnaasiumiharidust ja ka kõrgharidust – täielik edulugu ju. Meil on olemas võimekust omav õpetajaskond ja ka professori kõrgkoolide jaoks – täielik ulme ju.

Näiteks mina, õppides aastail 1979–1984 Tartu Riikliku Ülikooli keemiateaduskonnas anorgaanilise keemia erialal, pidin enamiku erialalistest teadmistest ammutama venekeelsetest teatmeteostest, sest eestikeelset materjali lihtsalt ei olnud ja ingliskeelne oli liiga pealiskaudne. Kuid, olenemata teadmiste algallika keelelisest keskkonnast, eksamid tuli mul sooritada eesti keeles, ja ei mingit vaidlemist.

Kõrgharidus oli omandatud eesti keeles, mis sest, et iseseisvalt õpitud sai väga suures mahus vene keeles. Haridusminister Jaak Aaviksoo peaks seda ju mäletama, et tema tahke keha füüsika teooriat ja praktikat eestikeelsena eriti nagu leida ei olnud, ja ega vist praegugi ole.

Sama lugu oli ka venekeelsete tudengitega: venekeelset keemiaharidust lihtsalt Eestis ei antud, õppida oli neil nagu lihtsam, kuid eksamid tuli teha ikkagi väga heas keemiku eesti keeles. Kellelgi ei olnud midagi vaielda, ning eesti keel riigikeelena, kuigi Eesti riiki kui sellist *de facto* veel polnud, oli kõrgtasemel omandatud, mis oligi eesmärgiks siis ning, väidetavalt, on põhieesmärgiks ka praegu.

Milleks siis see praegune mitte kellelegi vajalik vaenuõhutamise ning sisutu, väljaimetud põhjenduste saatel käiv rahva raha ja vaimu kulutamine?

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde urmi@kesknadal.ee 6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik indrek@kesknadal.ee 6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim tiit@kesknadal.ee 6 273 465

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Jõgeva linnavolikogu esimees Mai Treial kandideerib Keskerakonna nimekirjas

Jõgeva linnavolikogu esimees Mai Treial (pildil), kes kandideerib kohalike omavalitsuste valimistel Keskerakonna nimekirjas, kinnitas oma soovi taas pühenduda Jõgeva linna juhtimisele.

„Olen Jõgevale ja tema inimestele avatud ning valmis jätkama tööd, mida olen oma meeskonnaga pühendunult teinud,“ ütles Mai Treial, kelle sõnul eeldab linnajuhtimine eeskätt üks-teisega arvestamist ja koostööd.

„Oma tegevuses lähtun põhimõttest, et kodust algab Eestimaa. Kohalik omavalitsus on inimesele lähim, seal tunnetatakse inimese ootusi ja vajadusi kõige enam. See on omavalitsus, kus koostöös ja üksteist toetades saame kindlustada ise oma tuleviku,“ märkis Treial.

„Jõgeval pean oluliseks jätkata alustatud ühist tööd ettevõt-

jate, haridustöötajate ja kolmanda sektoriga. Ka erakondade vaheline koostöö peab nii väikeses paigas toimima. Kohalikul tasandil on oluline, et juhtimises ja linna arengus osaleksid kõik huvigrupid. Vaid sellisel juhul saavutame parima toimiva terviku,“ sõnas ta. Treiali hinnangul ootavad uut linnavolikogu suured väljakutsed. „Kuidas me suudame hoida noori pärast koolilõpetamist kodulinna, kuidas tagada piisavalt töökohti ning ettevõtjatele motivatsiooni investeerimiseks – need on küsimused uuele volikogule. Lisaks ootavad eakad päevakeskust ning energiasüsti vajab uus põhikool.“

„Mul on jõudu ja tahtmist taas pühenduda linna juhtimisele, kui linnarahvas on nõus seda

ühisel jõul minuga tegema,“ kinnitas Treial.

Mai Treial on kuulunud VIII, IX, X ja XI Riigikogu koosseisu ning juhtinud parlamendi sotsiaalkomisjoni. Mai Treial ei kuulu ühtegi poliitilisele erakonda.

Kas Suurbritannia hülgab Euroopa Liidu?

Euroopa Liidul ja euroalal on juba mitmendat aastat järjest väga rasked ajad: jätkuv hinnatõus (milles esikohal on Eesti), riikide tohutud võlakooormad, massirahutused Lõuna-Euroopas, kasvav tööpuudus, üha valjemini kostvad sõnumid teemal, kuidas oleks võimalik riikidel sellest liidust lahkuda. Kui Põlissoomlaste (*Perussuomalaiset*) jõuline esilekerkimine Soomes tegi meie põhjanaabritest eurovastasuse lipukandjad, siis nüüd on samasugune meelusus jõuliselt esile kerkinud ka Suurbritannias.

Peaminister David Cameron on justkui kordamas ajalugu, sest tema enda konservatiivide parteis on tekkinud Euroopa Liidu küsimustes lõhed, mis said saatuslikuks ka varasematele peaministritele Margaret Thatcherile ja John Majorile. Suurbritannia meedia heidab praegusele valitsusjuhile ette, et ta on oma erakonna ja valitsuse üle kontrolli kaotamas – väga suurt osa Cameroni partei parlamendiliikmetest pahandab tema liigne eurolembus ning üksjagu pahameelt lisab tema jõuline homoabelude propageerimine. Cameroni lubadust korraldada 2017. aastal referendum Euroopa Liidu liikmelisuse üle peetakse Pandora-laeka avamiseks, mis on juba ositi ka kinnitust leidnud. Nimelt on mitmed Cameroni valitsuse

ministrid teatanud, et nemad hääletaksid referendumil euroliidust lahkumise poolt.

Märgilise tähtsuse omandas konservatiivist endise rahandusministri Nigel Lawsoni artikkel *The Times*'is. Ta väitis, et Suurbritannia majandusel läheks pärast Euroopa Liidust lahkumist oluliselt paremini. Lawsoni kirjutis on andnud *Times*'i veergudel hoogu tuliseks debatkiks saareriigi tuleviku üle. Eelmisel nädalal lisas õli tulle parempoolsete vaadetele mõttekoda *Institute of Economic Affairs*, mis teatas 100 000-eurosest auhinnast kõige veenvama selgituse eest, miks Suurbritannia peaks Euroopa Liidust lahkuma.

Tähelepanuväärne on samuti fakt, et mõni aeg tagasi pakkus rõivakorporatsiooni *Next* juht lord Wolfson välja 250 000 naela parima plaani eest, kuidas riigid võiksid euroalast välja astuda. Wolfson on Cameroni partei liige ning selle suurtoetaja; teda peetakse üheks mõjukamaks konservatiivide erakonna liikmeks.

Järgmised parlamendivalimised toimuvad Suurbritannias veidi vähem kui kahe aasta pärast, 5. mail 2015. Saareriigi poliitvaatlejad ennustavad, et Cameron suudab seni peaministritooli hoida, kuid need valimised kujunevad talle väga keeruliseks, olles kogu riigile põhimõttelise valiku tegemise kohaks.

HIIBUSE NÄDAL

MIDA LÄHEMALE JÕUAVAD KOHALIKUD VALIMISED, SEDA VALIMATUMAD JA INETUMAD ON TALLINNA LINNAPEA KONKURENTIDE SURVESTAMISVÕTTED

Müüt Savisaare uuest raamatust

Kesksuvine kõra raamatu „Tõde Eestist“ ümber annab korralikult kaalu juurde ütlemisele „Kui Savisaart poleks, tuleks ta välja mõelda“. Hapukurgihooajast pole juttugi, kui on võimalik kirjutada ridamisi artikleid Edgar Savisaarest ja tema rahaasjadest. Ning nii nagu ikka, loetakse Savisaarega seotud uudiseid väga suure huviga, samamoodi kui loeti tema raamatut „Tõde Eestist“.

PRIIT TOOBAL
Riigikogu liige

Panin tähele, et Keskerakonna aseesimehed Kadri Simson ja Enn Eesmaa on Edgar Savisaare viimase raamatuga seonduva osas tema kaitseks meedias sõna võtnud. Minu teada on oma vastuse ajakirjanikele edastanud ka Keskerakonna juhatuse liige Marika Tuus-Laul, kuid mingil põhjusel seda siiani avaldatud pole. Kirjutan sellest nii üksikasjaliselt, sest isamaaliitlane Liisa Pakosta väidab Delfis vastupidist. Tema väitel on „kõik üksikult sõna võtnud poliitikud Edgar Savisaare valepalga ja laenukustutuse hukka mõistnud“. Jaanus Reisneri abikaasa Pakosta pani tähele ainult neid, keda ta soovis tähele panna, ja vaikus ülejäänud maha. Väga tüüpiline isamaaliitlastele!

Ootan Liisa Pakostalt vabandust seoses tema jutuga „hämast mingi ühe raamatu honorari kohta“. Pakosta pidi teadma, et kavandatakse viie kuni kuue raamatu väljaandmist ja honorar käis kogu sarja kohta. Sellest on asjaga seonduvad inimesed avalikult korduvalt rääkinud

Pakosta heidab ette ka raamatu kvaliteeti. Tegelikult on

see aus raamat Eesti majanduse ja ühiskonna probleemidest ning esimene trükk hakkab juba laost otsa saama. Minu teada on Edgar Savisaar valiku ees: kas anda vahepeal välja esimese raamatu teine trükk või liikuda kohe kavandatud teed mööda edasi? Augustis peaks ilmuma raamatu teine versioon, kolmas peaks lugejateni jõudma veel enne selle aasta lõppu. Raamatut on müüdnud nii raamatukauplustes kui ka Keskerakonna büroodes ja mujal, ning see kampaania on läinud jõudsasti. Et sellise suure projekti teostamine kulgeb mõnevõrra aeglasemalt kui kavas oli, võib olla seotud ka sellega, et raamatut trükitakse Eestist kaugel – Hongkongis. Usun, et see raamatuseeria pälvis väljaspool Eestit olulist tähelepanu ning jõuab ka auhindamiseni. Ühel päeval, kui meediaruum on muutunud ka siin objektiivsemaks, tunnustatakse seda väljaannet ka Eestis.

Meediaruumist rääkides, Delfi ajakirjanik Vahur Koorits kirjutab, et Savisaar on hakanud ajakirjanike eest põgenema. Kahjuks pahatahtlik väide. Vaatame, kus oli Savisaar sel nädalal: algul „Krusensteriniga“ Sillamäel, seejärel Lõuna-Eestis lähetuses ning nüüd nädalaks ajaks puhkusel, sest Tallinna linnavalitsuses

ongi sel ajal ametlikult igal aastal kollektiivpuhkus. Põgenemisest kirjutamine on soovimõtlemine ehk lihtsalt luul. Veel kirjutatakse, kuidas Savisaar püüdis raamatu ja ka Arsai Investmendi fondi kohta oleva materjali saatmist Eestisse takistada ning olevat selle protsessi kaotanud nii Šveitsis kui ka Eestis. See pole aga õige. Šveitsi kaheastmeline kohus leidis mõlemas astmes, et Savisaar ei olnud selles fondis faktiliseks kasusaajaks, mistõttu puudub tal ka kaebõigus. Seetõttu ei võtnudki kohus asja sisulisele arutlusele ega näinud mingit põhjust materjalide saatmisele kätt ette panna. Niisugune oli kohtulahenduse mõte.

Mis puutub Eesti kohtusse, siis praegu on Savisaare ja Kofkini kaebus Harjumaa maakohtu eeluurimiskohtuniku käes ja teel Tallinna ringkonnakohtusse. Hoolimata kõikidest viguritest, mida püütakse teha kohtuasja pidurdamiseks, jõuab see ühel päeval ometigi arutusele. Nii Savisaar kui ka Kofkin ja kõik teised, kes tunnevad ennast Arsai Investmendi fondiga seotuna, on sellest ülimalt huvitatud. Ja küllap nad seda ka saavutavad. Ja tegelikult on huvitav, kui vähe tähelepanu on pööratud sellele, et just Savisaar ja Kofkin on ise olnud need, kes on proovinud kõnealuseid asjaolusid Eesti kohtutes sisulise arutamiseni viia. Kui nad ise seda teevad, siis kuidas saab üldse juttu olla mingist asjaolude selgitamise pidurdamisest?

Võib küsida, et miks siis Savisaar üldse need asjad Šveitsi kohtus üles tõstis? Tema protest oli aga seotud Eestist Šveitsi läinud õigusabipalvega, kus Eesti prokuratuur kirjutas temast kui süüdi olevast isikust, lausa kriminaalkurjategijast, püüdes nõnda mõjutada Šveitsi kolleege. Kui Keskerakonna esimees sai teada niisugustest õigusabipalvetest, siis loomulikult ei saanud ta vaiki jääda ega kavatse seda teha praegugi.

Tunnen Riigikogu põhiseaduskomisjoni liikmena sügavat muret selle üle, mismoodi kasutatakse kõiki võimalusi, et mustata üht inimest, kes on juhtumisi suurima opositsiooni-erakonna ja pealinna juht. Tõepoolest, meedial on õigus poliitikutele osutada kõrgendatud tähelepanu, kuid kas kellegi parklast väljasõitmise või mittesõitmise kajastamine eraldi rubriigina on ikka mõistlik tegevus? Kas päevade kaupa erinevatelt avaliku elu tegelastelt küsimine, mida nad Savisaare rahaasjadest arvavad, on ikka objektiivne lähenemine? See ei näita neid meediaväljaandeid just kõige professionaalsemalt küljest. Paljud meediaväljaanded justkui heidavad pidevalt kinda: „Noh, Edgar, kas selle peale julged midagi vastu öelda?“

Niipalju kui mina aga tean, suhtub Savisaar kärsasse tema raamatusarja ümber rahumeelselt. Korduvalt on enne valimisi on teda samamoodi kotitud ja kolm aastat hiljem häbelikult nurga taga tunnistatud, et kõik see oli välja mõeldud selleks, et Keskerakonna

konnalt toetust vähemaks võtta. Ega nüüdki teisiti lähe, arwab Savisaar, ja mina olen sama meelt.

Miks siis seda müüti üldse levitatakse, kui tal õiget sisu ei ole? Kõige tõenäolisemalt seoses mõne kuu pärast toimuvate valimistega – vaja on ju mingit vastukaalu IRL-i Raudse ja Stelmachi elamis- lubade afäärile; Kallase VEB-

fondile ja Rosimannuste Autorolle; Ossinovskite raha liigutamisele sotsiaaldemokraatide parteis jne. Usun, et inimesed ei ole nii naiivsed, et neid asju omavahel segamini ajada. Küll on aga selge, et sumin mistahes toote ümber on igasuguse müügi parim instrument. „Tõde Eestist“ on saanud sel lugemishooajal ootamatu müügitoe sellest tiivast, kust poleks seda osanud lootagi.

Väliseestlased: Piirilepet sõlmides arvestatagu Eesti rahva seisukohaga!

Kesknädal avaldab Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu pöördumise Eesti Vabariigi valitsuse, presidendi, Riigikogu liikmete ja kõigi eestimaalaste poole.

Teatavasti on Eesti Vabariigi valitsus heaks kiitnud olemasoleva Eesti–Venemaa vahelise piirilepingu ja merealade piiritlemise lepingu eelnõu sõnastuse. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu pöördub Eesti Vabariigi avalikkuse, valitsuse, Presidendi ja Riigikogu poole järgmise seisukohaga:

Siiani pole toimunud piisavat/laiemat avalikku arutelu uue piirilepingu sisu ja selle rakendamise tagajärgede osas. Leiame, et piirilepingu sõlmimisel ja võimalikul ratifitseerimisel Riigikogus tuleb esmalt lähtuda Eesti Vabariigi õiguslikust järjepidevusest. 1991. aastal taasiseseisva Eesti juhid kohustusid järgima 1920. a Tartu Rahulepingut ja sellejärgset piiri. Uus piirileping seda ei käsitle. Eesti rahvale ei ole ka tutvustatud praktilisi küsimusi, kuidas võiks piirileping mõjutada näiteks veeressursside kasutamist, hüdrotehnilisi rajatisi, piiriületamise seotud probleeme jne. Loota, et need küsimused on peale piirilepingu allakirjutamist võimalik lahendada Eesti heaolu silmas pidades, on küsitav, kui mitte võimatu, arvestades Venemaa käitumist minevikus ning tema hoiakut ka tänapäeval.

Tundub, et uue piirilepinguga on tänane valitsus palju ära andnud ning pole midagi vastu küsinud, nagu 1918. a. väljakuulutatud Eesti Vabariigi *de jure* kehtivust, võõrriigi agressiooni ja okupatsiooni tunnustamist, kultuurivarasid, kompensatsiooni Eesti Vabariigi territooriumi ja eraisikute omandi kaotamise eest jne. Teame, et Riigikogu poolt ratifitseeritud piirilepingust taganemine on peaaegu võimatu. Sellepärast Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu, esindades eestlase keskkorganisationsiooni riikides väljaspool Eestit, soovib tungivalt valitsuse poolt heaks kiidetud piirilepingu paremat ja laiemat tutvustamist ning selgitamist rahvale enne selle allkirjastamist ja ratifitseerimist selleks, et kõik

Valitsus peab Eesti–Vene piirileppe üle otsutamisel küsima rahva arvamust.

Eesti Vabariigi kodanikud saaksid võimaluse oma arvamust avaldada ning valitsus saaks selgitada, miks sellist piirilepingut vaja on, miks peab sellega kiirustama, miks ei võiks selle allkirjastamisega ja ratifitseerimisega oodata kuniks geopoliitiline olukord on Eestile soodsam.

Oleme kuulnud veenvaid argumente uue piirilepingu pooldajatelt ja mittepooldajatelt. Sellise ülitähtsa küsimuse otsustamisel on vaja arvestada Eesti rahva seisukohaga. Uus piirileping Venemaaga pole ainult paari võimuerakonna, mõne Riigikogu liikme või ministeeriumi ainupädevus. Kuna Eesti–Venemaa piirileping ja merealade piiritlemise leping saavad otseselt mõjutama sadade tuhandete eestimaalaste eluolu järgmiste aastakümnete jooksul, soovime, et tänane Eesti Vabariigi valitsus annaks kõikidele Eesti Vabariigi kodanikele üle kogu maailma võimaluse antud arutelu osa võtta, oma sõna sekka öelda ja antud küsimuses seisukohta avaldada. Seetõttu soovime, et pärast laiemat avalikku arutelu järgneks piirilepingu ja merealade piiritlemise lepingu kohta kogu rahva arvamuse küsitamine. Usume, et ainult kogu rahva arvamust teades saab piirilepingu küsimus lahendatud läbi- paistvusega ja täieliku legitümsusega.

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu nimel Jaak Juhansoo, esimees

Terane mõte

“Iga kuu pean statistikaametile esitama aruande oma tegevuse kohta – mis rahvusest ja kui mitu inimest mu turismitalu külastanud on. Miks nad ei küsi kunagi, mitu puudega inimest on järjekorras, et saada endale koht puuetega inimeste keskkonnas?”

Endine tippsuusataja Silja Suija tegeleb turismitalu pidamise ja spordikaupade hulgimüügi. Viie aasta jooksul on ta maksnud riigile 300 000 euro eest makse. Oma puudega tütre Jane hooldamiseks annab riik talle toetusena tagasi 80 eurot kuus. (Õhtuleht, 20. juuli)

Terane mõte

„Diktatuuri ajal on õnnelikud need, kes pooldavad pealiini mõtteviisi. Tuntakse ennast hästi ja sageli tekib joovastav entusiasm kuulutada, jagada ja kehtestada oma ilmavaadet ka teistele. Jagub ka raha ja meediaruumi.“

Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaar kirjutas 8. juunil ajalehes Postimees avaldatud artiklis, et kahetsusväärse kombel on Eesti ühiskond liikumas millegi diktatuurisarnase suunas.

E-valimiste lähtekood tekitab segadust

11. juulil avalikustas elektroonilise hääletamise komisjon (EHK) elektroonilise hääletamise serveritarkvara lähtekoodi. Selle raames toimus ka süsteemi sisemust tutvustav seminar. Lähtekoodi avaldamist on juba pikka aega oodatud, kuid paljude internetiaktivistide nõrdimuseks ei ole võimalik sinna seaduslikul teel teha parandusettepanekuid.

EHK esimees **Tarvi Martens** rääkis lähtekoodi avalikustamise eel, et tegemist on järjekordse sammuga süsteemi läbipaistvuse suunas, mis peaks kaasama asjatundjaid e-valimiste süsteemi tehnilisse analüüsimisse.

Internetiaktivist **Heiki Ojasild** avaldas aga Rahvusringhäälingu uudisteportaalile nõrdimust selle üle, et e-valimiste koodi avalikustamisel kasutati nii rangete piirangutega *Creative Commons*'i litsentsi, et kui keegi üritab seda koodi omal käel paremaks arendada, ei tohi ta muudetud koodi avalikult levitada – seda isegi mitte samas *GitHub*i keskkonnas, kuhu e-valimiste süsteemi toimimiseks vajalik kood avalikustamiseks üles pandi. Veel märgib ta, et on eetilisel küsitav, mis õigusega piirab riik seda, mida kodanikud saavad teha nende endi raha eest arendatud tarkvaraga.

Ojasillale sekundeeris MTÜ Eesti Interneti Kogukond juhtkonda kuuluv **Elver Loho**, kelle sõnul läheb valimiskomisjoni käik vastuoluliseks lähtekoodi põhimõtte tavapraktikaga, mille järgi võib iga huviline teha endale koodist koopia ja seda muuta. Samas vaidles internetiaktivistidele vastu Tallinna Tehnikaülikooli võrgutarkvara professor **Tanel Tammet**, kelle arvates pole mingisugust põhjust, miks peaks olema luba teha sellest koodist enda variante.

22. juuli Õhtuleht pühendas e-valimiste lähtekoodile ja selle turvalisuse testimisele kaks lehekülge, kus muu hulgas anti teada, et turvaekspert **Renee Trisberg** on otsustanud kümnekonna vabatahtliku kaaslasega panna avalikustatud programm oma arvutites käima ning siis seda süsteemi rünnata. Eelkõige on võetud eesmärgiks leida vigu hääletugemismasinatöös – kuidas viia süsteemi nii segadusse, et ta ei saaks hääletugemise korralikult hakkama. Kuna tarkvara on suuremahuline ja ülesanne keeruline, siis võtab analüüs palju aega, kuid Trisbergi sõnul püütakse kõigega siiski vähemalt kuu aega enne valimisi hakkama saada.

Oluline on märkida, et avalikustati vaid osa e-hääletuse tarkvarast, sest programm, mille e-valija oma arvutis käivitab, on endiselt salajane. Ka e-hääletuse programmi juhid on tõdenud, et e-valimiste kõige ebatavalisem lüli on tavakasutaja arvuti ning korduvalt on ka tõestatud, et valimisteks kasutatavat programmi saab viirustega petta. Meenutame Paavo Pihelgase eksperimendi „Pealtnägijas“, kus ta tõestas, et e-valija arvuti võib olla nakatunud viirusega, mis jätab inimesele mulje hääletamisest, kuid tegelikult tema hääle valimiseserverisse kohale ei jõua. Seekordsetel valimistel saab Android-süsteemi kasutava nutitelefoni abil küll enda antud häälet kontrollida, kuid tegemist on vaid katsetusega – kui ilmneb viga, siis seetõttu hääletustulemusi ametlikult vaidlustada ei saa...

Häkitavad SIM-kaardid

Maailma raputavad üha uued nuhkimis- ja häkkimis-kandaalid. Kui eelmistel nädalatel oli põhjust palju kirjutada Edward Snowdenist, siis nüüd väidab sakslasest krüptograaf Karsten Nohl ajakirja Forbes vahendusel, et ta on leidnud tarkvaravea, mis võib puudutada poolt miljardit SIM-kaarti üle kogu maailma.

Seni ülimalt turvaliseks peetud mobiiltelefonide SIM-kaardid saavad tõenäoliselt kõva hoobi, kui Nohl avalikustab oma kolm aastat kestnud uurimistöö tulemused turvalisuskonverentsil, mis toimub 31. juulil Las Vegases (USA). Turvalisusprobleem peitub vanas turvastandardis ning kehvasti konfigureeritud koodis, mis võimaldab kaugjuhtimise teel nakatada SIM-kaarti viirusega, saata telefoniomaniku teadmata eritasuga SMS-e, kõnesid lindistada ja ümber suunata, korraldada mobiilmaksepettusi.

Nohl ütles *Forbes*'ile, et tema uuringute käigus osutus umbes neljandik SIM-kaartidest häkitavaks, mistõttu võib eeldada, et oht puudutab kaheksandikku SIM-kaartidest kogu maailmas – ligikaudu poolt miljardit mobiilseadet.

Suurriigid ei kavatse mitte kunagi oma jõhkruste eest vastutada

Londonis resideeriv Kanada ajakirjanik Gwynne Dyer kirjutab Briti impeeriumi näidete varal sellest, et tegelikult ei kavatsegi maailma suurjõud mitte kunagi oma ohvrite ees vabandada ega oma tegude eest vastutada.

Dyer meenutab 1950. aastatel Keenias toimunud Mau Mau ülestõusu ja Briti tollase asuma Keenia peaprokuröri Eric Griffith-Jonesi muret sellega seoses. Ta tõstab esile, et tundliku hingelaadiga Griffith-Jones väljendas muret selle üle, et ülestõusus vahistatute piinamine ja mõrvamine sarnanes „häirivalt olukorrale natsistliku Saksamaa ja kommunistliku Venemaa poolt loodud vangilaagrites“. Griffith-Jones hoiatas Keenia kubernerit 1957. aastal: „Kui me teeme pattu, siis peame seda tegema tähelepandamatult ja vaikselt.“

„Verised sündmused Keenias jäid tööpoolest pikaks ajaks tähelepanuta, nii et paljud britid hakkasidki uskuma justkui käitunuks nende impeerium viisakamalt, võrreldes teiste impeeriumidega. Kuid impeeriumid on oma olemuselt türannilised ja vägivalda kaudu üles ehitatud. Neid säilitatakse hirmu läbi. Briti impeerium ei olnud Aafrikas selles osas mingi erand. Pool sajandit hiljem sunniti Suurbritannia valitsust lõpuks ometi seda tõde tunnistama,“ kirjutab Dyer.

Britid kõrvaldasid tõde sisaldavad toimekud

Ajakirjanik toob välja tõe, et aastatel 1952–1960 toimunud Mau Mau ülestõus Keenias suruti brittide poolt maha äärmise brutaalsusega. Keenia Inimõiguste Komisjoni hinnangul mõrvati, piinati ja sandistati brittide loodud vangilaagrites 90 000 keenlast. Siiani ei ole mitte kedagi karistatud

toimepandud tegude eest ja mitte keegi pole ka ohvrite ees kunagi vabandanud. „Seda kunni tänaseni,“ rõhutab Dyer.

Enamik Briti vangilaagritest eluga pääsenud keenlastest olid 2011. aastaks üle-kaheksakümnesed. Vähesed Briti välisministeeriumis töötavad ametnikud, kes seda näotut ajalooepisoodi veel mäletasid, küllap lootsid, et häbiväärsed detailid keenlaste piinamisest ja tapmisest saavad vaikides maetud koos ohvritega, märgib Dyer. Ometi esitasid viis vangilaagris ellujäänut ligi 6000 veel elus oleva ohvri nimel kohtusse Suurbritannia vastu hagi, et saada kompensatsiooni.

Dyeri sõnul proovis Suurbritannia valitsus seejärel läbi kõikvõimalikud legaalsed trikid, et vältida vastutuse võtmist toimepandud metsikuste eest. Suurbritannia valitsus väitis koguni, et ohvrid peakisid nõudma kompensatsiooni Keenia valitsuselt, kuna too olla pärinud Londonilt kogu legaalse vastutuse pärast Keenia iseseisvumist 1963. aastal. Kui Suurbritannia valitsuse väited lükati kohtue poolt tagasi, teatasid britid, et ausat kohtuprotsessi pole enam võimalik pidada, sest juhtunust on möödunud liiga palju aega ja probleemiks olevat asjaomaste tunnistajate ja dokumentide ülesleidmine.

Hagi esitanute advokaadid said seevastu jälile, et Suurbritannia valitsus oli tegelikult varjanud ülisuurt salaarhiivi, mis koosnes 8000 toimekudist 37 endise Briti asumaa kohta. Need

toimekud kõrvaldati Rahvusarhiivist ja said paigutatud mujale. Dyeri sõnul peideti need toimekud ära selleks, et varjata iseseisvuse nimel võidelnute vastu Briti koloniaalvõimude poolt toime pandud metsikusi.

Paljud rahvad on saanud kannatada

Pärast pikka aega kestnud kohtuvaidlusi, mille jooksul kaks viiest hagi esitanust surid, tunnistas Suurbritannia valitsus lõpuks üles, et tal pole alust, millele legaalselt toetuda. Briti valitsus teatas mõni kuu tagasi kohtuvälisest kokkuleppes, kus iga 5228 vangilaagris ellu jäänud keenlane sai kompensatsiooniks 5700 dollarit. Valitsus nõustus tasuma ka 9 miljonit dollarit õigusabi-teenuste eest, mis kulus hagejatel ajal, mil britid tegelesid valetamise ja venitamisega. Briti välisministri William Hague'i sõnul „Suurbritannia valitsus siiralt kahetseb, et niisugused kuritarvitused leidsid aset“. Kuid ta rõhutas, et Suurbritannia valitsus juriidiliselt ei vastuta Briti koloniaaladministratsiooni poolt Keenias toime pandud tegude eest. Dyeri sõnul võib olukorda mõista nii: britid lihtsalt tundsid end kehvasti selle pärast, mis juhtus vaeste keenlastega, ja andsid neile tuju-paranduseks pisut raha.

Dyer püüab oma artiklis leida põhjust, miks britid nii kangekaelselt keelduvad toimepandud tegude eest vastutust võtmast. Tema sõnul on oma-poolseid hagi esitamas ka mitmed teised Briti impeeriumisse kuulunud rahvaste esindajad, kes on kannatusi üle elama pidanud. Näiteks Malaisia külaelanikud, kelle sugulasi

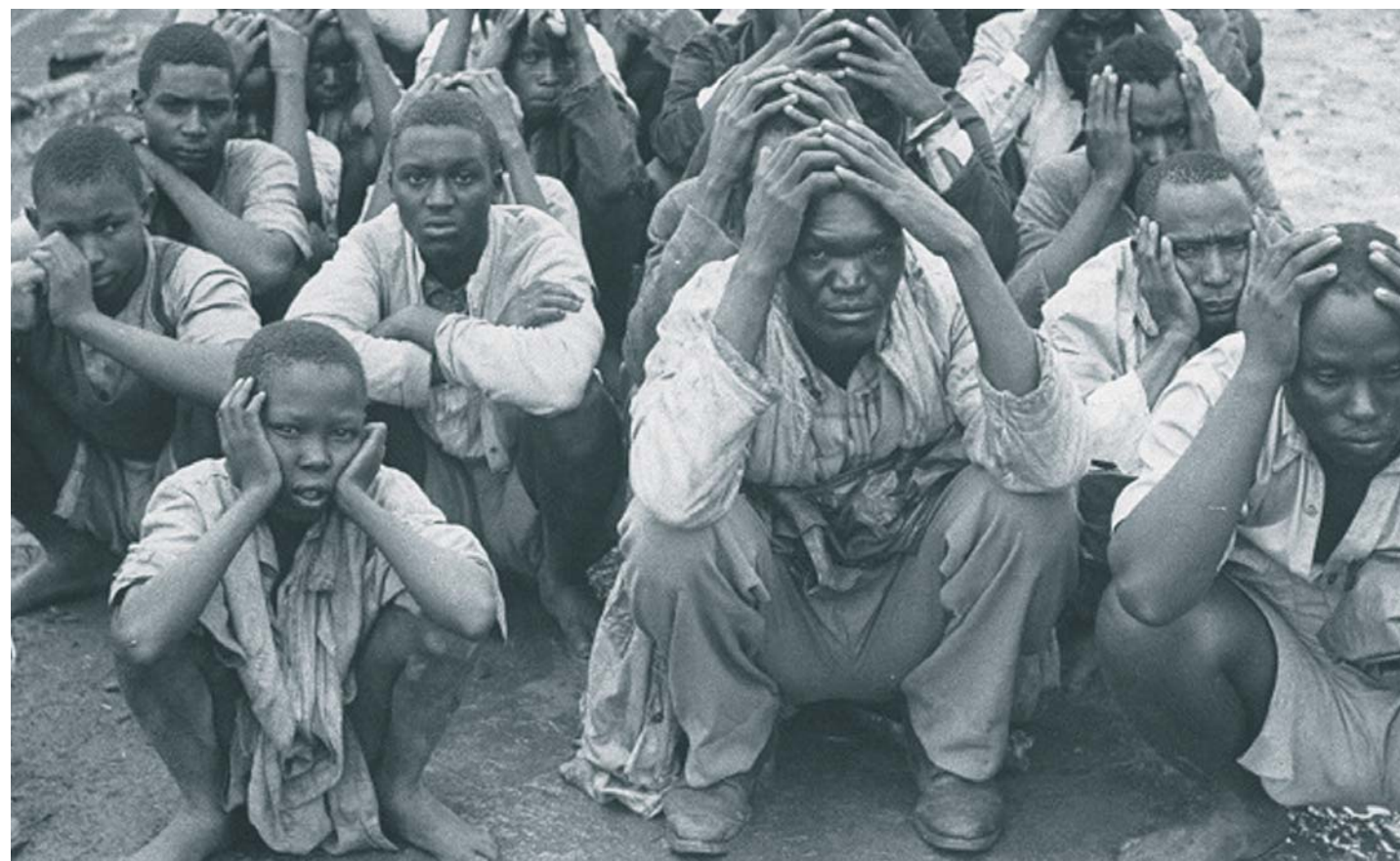
Briti väed 1948. aastal tapsid. Või siis Küprose kreeklased, keda Briti võimu vastu võideldes 1950. aastatel ilma kohtuta vahistati ning vangilaagrites väidetavalt piinati ja tapeti. Hagi võivad esitada ka need jeemenlased, keda vastavalt *Amnesty International*'i andmetele brittide poolt piinati eriti jõhkralt viisil 1960. aastatel Adeni linnas.

Vastutusest hiilitakse kõrvale mõiste „turvalisus“ abil

Dyeri sõnul Suurbritannia valitsuse strateegia on iga juhtum puhul ühesugune: eitada ja varjata kõike, kasutada venitamistaktikat. Hague'i keeldumine tunnistamast brittide vastutust, isegi kui ta tunneb keenlastest ohvritele kaasa, on Dyeri sõnul osa laiema strateegiast. Suurbritannia välisministeerium on Dyeri väitel andnud teada, et uusi samasuguseid hagi esitajaid hakatakse menetlema vastuolulise salajase kohtusüsteemi raames, millele pani aluse uus nn õigluse ja turvalisuse seadus (*Justice and Security Act*), mis peagi jõustub. „Kui Teile see seadus ei meeldi, siis muutke seda,“ märgib Dyer irooniliselt. Ta tõstab esile, et taaskord on võimud võtnud appi maagilise sõna „turvalisus“.

Seega ei maksa Dyeri sõnul loota, et ka näiteks Venemaa pakuks kompensatsiooni ja vabandaks Tšetšeenias toime pandud vägivaldtegevuste pärast. Ja ega kahjude korvamist pole USA-lt loota näiteks neil, keda on ilma kohtuta hoitud vangis Afganistanis Bagrami laagris või Kuubal asuvas Guantanamo sõjaväebaasis.

Refereerinud Indrek Veiserik

BRITTIDE VERISED TEOD: 1950-ndatel Mau Mau ülestõusu Keenias maha surudes kasutasid britid jõhkrusi, mis ei jäänud alla Stalini ja Hitleri tegudele. Vastutuse võtmise asemel Suurbritannia valitsus nüüd vaid vassib ja varjab erinevate rahvaste vastu toime pandud julmuseid.

Algus esilehel

MART HELME: poliitikutel peab olema empaatiavõime

igavesti eemaldada. Sama käib ärimeeste kohta. Ajaloolasena võin kinnitada, et kõik ühiskonnad, mis tõstavad pjeestaalile kuldvasika, hävivad kõige traagilisemal moel.

Aga, ahjaa, omavalitsussüsteem... Meil piisab keskvalitsusest ja kohalikust omavalitsusest. Maaomavalitsused tuleks kohe likvideerida. Selle pealt kokku hoitud raha eest saaks lastele pakkuda tasuta huvialaringe.

Olete majandusministrit teravalt kritiseerinud suutmatuse tõttu avatud elektrituruga hakkama saada. Kuidas peaks Teie nägemuses elektriturgu reguleerima või mittereguleerima?

Elektri vabaturg on fars. Elektri tootva maana, kes võiks oma väiketarbijale pakuda tasuta elektrienergiat, elame praegu absurdse pseudoturu-olukorras, kus meie elekter on kallim pidevas elektripuuduses vaevlevate Põhjamaade elektrist. Selles situatsioonis tuleks valitsusel koheselt langetada otsused, millega on juba niigi hiljaks jäänud. Rajada moodne, turvaline ja ekspordivõimeline tuumaelektrijaam. Põlevkivi põletamine tuleb lõpetada ja põlevkivist asuda tootma õli ning arendama põlevkivikeemiat. Tuleb meeles pidada, et konkurentsivõimelise majanduse aluseks on energeetika, ja võimalikult odav energeetika. Meie liigume jälle kõige absurdsemal moel vastuvoolu, hävitades oma ettevõtlike konkurentsivõimet ja inimeste heaolu.

Selle peatamiseks tuleb elektri vabaturult lahkuda ja kehtestada elektrile riiklikult reguleeritud ning inimeste maksevõimet mitte ruineerivad hinnad. Vähemalt ajutiselt, kuni Juhan Partsi fantaasiat taastatakse taas reaalse elu ja majandamiseni saab jõutud.

Kas 27. juulil Sinimägedes võib minna väikeseks madinaks? Miks just sel aastal enne Sinimägede kokkutulekut nõnda palju kirgi on meedias üles köetud? Näiteks – miks Margelovil oli tarvis nõnda räiget sõnakasutust Eesti aadressil enne piirileppe sõlmimist teele saata?

Kui Sinimägedes madinaks läheb, siis tähendab see, et Moskva ja tema kohalikud käsilased üritavad pingeid üles kruttida. Ma arvan, et Eesti korraldajate ja eriteenistuste peavad provokaatorid paika panema. Aga ma eriti ei usu, et läheb madinaks. Margelov ja teised on ennegi sellesarnast juttu ajanud – ja nad jäävadki seda ajama, sest

neile on probleemiks mitte Sinimägede üritus, vaid Eesti riigi ja eesti rahva olemasolu. See takistab impeeriumi taastamist ja Venemaal oma Euroopa-akna lahtihoidmist. Kahetsusväärset, olen ma veendunud, pole Venemaa 1991. aastast alates hetkekski loobunud kavade järkjärgult oma kontrolli Balti riikide üle taastada. Vormilt ei pea see midugi ilmingimata olema okupatsioon. Võib olla ka finlandiseerimise variant. Mis puutub räägisse sõnapruuki olukorras, kus laual on piirileping, siis siin võib näha elementaarset diplomaatiliselt surveavaldust jätmaks meie entusiastidele Paetile, Mihkelsonile ja teistele muljet, nagu võiks Venemaa viimasel minutil veel ära hüpata. Eesmärgiks on midugi, juba saadule lisaks, veel midagi ärahimutatud eestlastelt välja peksta.

Kui Eesti–Vene piirileppe sõlmimiseks ilma Tartu rahule viitamata, siis hakkavad suure tõenäosusega paljud IRL-is pettunud valijad just EKRE poolt hääletama. Olete nõus, et Teie parteile on ju see kasulik, et IRL on praegu kahvli ja peab selisel kujul piirilepet sõlmides oma valijaid reetma?

Jah, ma arvan, et nii kunagised ERSP kui ka Isamaaliidu valijad on meie kui rahvuslik-konservatiivse erakonna loomulik valijaskond. Esialgu nad pisut veel kõhklevad, aga riigireetmine (karistusseadustiku paragrahv 232 ütleb üheselt, et Eesti territoriaalse teraviklikkuse rikkumine võõrriigi huvides on riigireetmine), mille valitsus IRL-i liikme Marko Mihkelsoni eestvedamisel toime panna kavatseb, ületab tõenäoliselt paljude taluvuspiiri. Kui lisame siia selle häbematus ja riigi raha raiskamise ning paljud katastroofiliste järeelmitte otsused, mis pärinevad Juhan Partsi haldusalast, siis on neil piisavalt põhjust oma senisele erakonnale selg pöörata. Ja rahvuslikkus? On's ikka väga rahvuslik kaubelda elamis- lubasid Vene mafioosodele?

EKRE on korduvalt deklareerinud, et oleme see jõud, mis ootab oma selja taha kõiki rahvuslikult meelestatud organisatsioone ja isikuid. Meie oleme olnud ka need, kes on juba algusest peale osundanud, kui katastroofilised saavad Eesti rahvale olema ülemine euro, euro päästepakettides osalemine, elektri börsile viimine ja nüüd siis ka piirilepingu sõlmimine Venemaaga. Me pole valeotsuste langetamist suutnud peatada, kuid praeguseks on inimestel võimalik

kogeda, et õigus on olnud hoiatajatel, mitte hoiatajate naeruvääristajatel. Ja küllap üha suurem hulk inimesi teeb siit ka järeldusi.

Te räägite palju sellest, kuidas IRL ja Reformierakond on Eestit valesti juhtinud. Kuid, olgem ausad, Eesti on seadusandluse poolest ja majanduslikult suure osa oma otsustusõigusest loovutanud Brüsselile. Välismaised korporatsioonid on enamiku meie turust endale hõivanud. Palju meie üldse otsustusõigust on jäetud? Kas pole nii, et värske jõud Eesti poliitikas peavad valituks osutades hakkama poliitikat ajama sisuliselt sama taktikepi all nagu IRL ja Reformierakond on seda teinud?

Kahjuks on see õige, et Eesti on liiga suure osa oma

Poliitikud, kelle puudub empaatiavõime, tuleks poliitikast kategooriliselt ja igavesti eemaldada. Sama käib ärimeeste kohta. Ajaloolasena võin kinnitada, et kõik ühiskonnad, mis tõstavad pjeestaalile kuldvasika, hävivad kõige traagilisemal moel.

suveräänsusest loovutanud. Ent kõik ei ole siiski veel kadunud. Toon näiteks Ungari. Mitte asjata ei kirista eurofiilid Victor Orbani tegemiste peale hambaid. Orban kaitseb järjekindlalt ungarlaste huve ja teeb seda väga targalt, hoidudes piinlikult eurodirektiivide rikkumisest. Samas jäätavad direktiivid paljudel puhkudel küllaltki suure tõlgendamisevabaduse. Olen omal ajal ka ise Brüsselis ministrite töökohtumistel osalenud ja näinud, kui kirglikult teiste riikide esindajad oma inimeste huve kaitsevad. Mõnikord on asi peaaegu käsikähmluse piiril. Eesti esindajad nii madalale midugi ei lange. Nad on lihtsalt alati nõus kõigea, mis nn peavool on. See poliitika peab muutuma. Ja mõnikord on riigile ka kasulik mitte täita mõnda direktiivi ja maksta trahvi. Kahju on väiksem, kui direktiivi täitmisest. Aga seda Eesti midugi jälle ei tee.

Me oleme seda meelt, et Euroopas saab Eesti huve kaitsta küll. Ja oleme ka seda meelt, et kui ikka enam ei saa, siis tuleb sellest liidust lahkuda. Viimast kaalutakse

juba nii Inglismaal kui ka Soomes.

Reformierakonda tabanud skandaalide käigus jäi avalikkusele mulje, et kohe astub mõni oravast minister tagasi ja ega ka Ansipil pole pikka pidu. Peale Michali, kes sai Riigikokku, keegi vastutust ei võtnud. Ansip juhivad endiselt Eesti valitsust ja ka ministrid tunnevad end kindlana. Ansip hakkab sarnanema üha enam Konstantin Pätsiga, kes ka „imekombel“ suutis niikaua kui vaja võimul püsida. Millised suurjõud ja eriteenistused on tegelikult huvitatud sellest, et Ansip jätkuvalt veaks Eestit viletsusemülkasse kuni järgmiste Riigikogu valimisteni 2015. aastal?

Eesti Konservatiivne Rahvaerakond korraldas 7. juunil Rahvusraamatukogus korruptsiooniteemalise konverentsi „Korruptsioon kui julgeolekurisk. VEB fondist Ärma taluni“. Sellel tödesin, et praeguses Eestis ei tähenda sõna *korruptsioon* enam õieti midagi, sest võimalolijatele on kõik lubatud ning ei kapo, kriminaalpolitsei, prokuratuur ega kohtud astu nende suhtes midagi heal juhul vaid formaalseid samme. Aga just sellest ongi välismaised eriteenistused huvitatud, sest korruptiivsetesse skeemidesse mähitud ja riigi raha või muid hüvesid enda kasuks liigutavad inimesed on neile parim saak, kuna kujutavad endast hõlpsasti manipuleeritavaid subjekte.

Teine asi on äri ja poliitika põimumine. Paljuski on Eesti liikunud sohu just kellegi – sealjuures sugugi mitte vaid Eesti kapitali ja ettevõtete – huvides. Kartellikokkulepete talumine, mingi teenuse sundostmise pealesurumine kodanikele, seadused, mis piiravad ettevõtlusvabadust absurdsetel rangetel nõudmistega – kõik see ja palju muud on Eesti argipäev ja kivid meie vaesuse müüris.

Rahvusvahelised suurkorporatsioonid ja nende teenistuses olevad valitsused on midugi huvitatud, et Eestis jääks kõik nii nagu on, ja seepärast on lahti lastud kiidulaul ka Eesti edule. Aga vaata palja silmaga või luubiga – edu ei ole. Ja see, mis 90. aastatel oligi edu, on praeguseks peaaegu viimase sulanud, nii et nn saatusekaaslastel meil juba vägisi kandadel tallavad ja mõned neist peagi meist ilmselt ka mööda lähevad. Kui ei tule muutusi poliitilises juhtimises ja majanduslikus mõtlemises, on Eesti tulevikuks vältimatu muutumine külmavõetud banaaniiks.

Mart Helme esinemas konverentsil „Opositsioon: Eesti ja Vene võrdlus“ 1. novembril 2012. aastal.

Euroopa Liidu edasine tulevik muutub üha ebaselgemaks ning lisaks Soomele räägitakse ka Suurbritannias üha kõvemini sellest liidust lahkumisest. Kuidas Teie hindate Euroopa Liidu edasisi väljavaateid ja Eesti rolli selles liidus?

Eestil Euroopa Liidus peale mõnede propagandistlike kampaaniate (eurole üleminek puhkeva eurokriisi ajal) rolli pole. Ja ka Euroopas vaadatakse Balti riikidele kui millelegi, mis tuleb tülikaks muutumise korral (suhted Venemaaga) kondini lihast paljaks riibuda, et siis kont mingi kauba tegemiseks venelastele visata. Viimased tahavad ka paljaksnäritud konti. Iseenesest on Euroopa Liidu tulevik tume. See on majanduslikult manduv,

EKRE on korduvalt deklareerinud, et oleme see jõud, mis ootab oma selja taha kõiki rahvuslikult meelestatud organisatsioone ja isikuid.

demograafiliselt hääbuv ja moraalselt dekadentlik kontinent, mida juhivad inimesed, kes pole selleks tegelikult Euroopa ravastelt mandaati saanud. Aga nii nagu Rooma riik (mida praegune Euroopa natuke meenutab) vindus sa-jandeid, nii vindub ka Euroopa Liit ilmselt veel mõnda aega, enne kui õhk lõplikult välja visiseb ja tühi kest taas tõusvate riikide poolt jalge alla tallatakse. Üldiselt on allakäikudel ju ikka mitu faasi. Meie liitume, kui Euroopas oli veel küllalt raha, et rahvusriikide poliitikuid kilohinnaga üles osta. Nüüd on vaesus ukse

ees ja tehakse sama, mida omal ajal N. Liidus: asfalteeritakse auke propagandaga. Järgneb valik: kas resolootne käteväänamine (N. Liidus ei riskitud) või päästku end kes suudab. Ma arvan, et ka Euroopa Liidus läheb selle stsenaariumi kohaselt. Ja juba nähtavas tulevikus.

Kui palju Teil kui ühel ansambli Fix asutajatest on aega suvel külastada muusikaüritusi? Kas Eestisse tuleb piisavalt häid artiste, keda kuulama minna? Millist välisartisti lähetsite kuulama, kui ta tuleks Eestisse?

Eriti ei külasta. Olen üldse – osaliselt ilmselt tänu oma abikaasale Monikale, kes on ooperilaulja haridusega – rohkem klassikalise muusika austajaks muutunud. Aga sedagi kuulan pigem konservist, sest nii sobib puht aja-bilansi seisukohast paremini. Mõni artist, keda kuulama lähetsin? Noh, puhtalt nostalgias vast eksbiitlit Paul McCartney't.

Olete väga tegus inimene. Kui palju leiata kõigi tegemiste kõrvalt aega lõõgastumiseks ja puhkuseks ning kuidas puhkust tavaliselt veedate?

Ma lõõgastun Suure-Lähtru mõisas endale mitmesugust füüsilist tegevust pakkudes. Loen. Vaatan mõttetuid *action*-filme. Mürgeldan lastega. Muide, just oma laste ja lastelaste pärast poliitikaga tegelengi. Ma tahan, et ka nemad elaksid Eestis, mille tunnuseks on eesti keel ja eesti rahvas, mitte inglise ja vene keel ning multikulti.

Küsid Taavi Pukk ja Indrek Veiserik

Nädala juubilar BENITO MUSSOLINI 130

Il Duce (vrd. saksa keeles *der Führer*, eesti keeles – *Juht*) sündis Põhja-Itaalias 29. juulil 1883.

Tema sepaametit pidava sotsialistist isa kireks oli poliitikat tutvustades sotsialistlikke väärtushinnanguid sisendada ka oma pojale, kes neist vaimustus. Isa pani pojale nimeks Benito – Mehhiko kuulsas vasakpoolse revolutsioonäri president Benito Juárezi järgi. Muide, oma keskmised nimed sai tulevane Itaaliariigi juht kuulsatelt itaallastest sotsialistidelt Amilcare Ciprianiilt ja Andrea Costalt. Väike Benito armastas oma isa.

Koolikuisajast naistemees

Benito Amilcare Andrea Mussolini hakkas päris hilja rääkima ja vanemad olid algul tema pärast lausa mures, kahtlustades, et nende laps võib olla tumm. Nagu hiljem selgus, puudus isa ja ema hirmudel alus, sest orator Mussolini sai tundma terve maailm. Samas kujunes temast vägagi ebakindel inimene. Kuvandi endast kui meisterlikust ja enesekindlast kõnemehest lõi ta hiljem selleks, et oma sisemisi ebakõlasid varjata.

Nooruke Mussolini oli usin koolikuisaja, mis võis tuleneda sellest, et ta ei saanud oma isalt piisavalt vastuarmastust. Lisaks oli noorel Mussolinil kombeks inimesi kirikus palvuse ajal sadistlikult näpistada, et näha neid nutmas. Väljaspool pühakoda loopis ta neid veel ka kividega. Benito

juhtis kohalike külapoistest jõukude vahelisi kaklusi ja olevat saanud päris meisterlikuks mõõklejaks. 11-aastaselt lõi ta kaasõpilast taskunoaga ja visati seepeale koolist välja.

17-aastaselt tärkas Benitol huvi vastassugupoole vastu ja temast sai lõbumajade tihe külaline. Lisaks oli tal palju tüdrukusõpru, kelle vastu ta oli aga jöhker (tühele neist lõi noa kätte), ent neidudele ta sellest hoolimata meeldis.

Sotsialist Mussolini

Kui Mussolini elas aastatel 1902–1904 Šveitsis, kuvas ta end avalikkusele vasakpoolse intellektuaalina ja tegi kaastööd sotsialistlikule häälekandjale *L'Avvenire del Lavoratore* („Töölise tulevik“). Pärast kaheaastast teenistust Itaalia armee jätkas sotsialist Mussolini tööd õpetaja ja ajakirjanikuna. Oma artiklites ja kõnedes ülistas ta vägivaldset revolutsiooni ja kommunist Karl Marxi. Loomulikult ei sallinud ta tõelise vasakpoolse internatsionalistina silmaotsaski patriotismi. Reisilaeva *Titanic* põhjamineku aastal (1912) sai Mussolinist Itaalia Sotsialistliku Partei ametliku häälekandja *Avanti!* („Edasi!“) toimetaja. Muide, just kirjutavas pressis töötades märkas Mussolini, et rahvast on meedia abil imelihtne ära lollitada, rahvahulkadega manipuleerida, sest inimesed usuvad kõike, mida ajalehes kirjutatakse või raadios räägitakse. Sotsialistlik partei oli kindlal seisukohal, et Itaalia peab maailmasõjas jääma neutraalseks. Selline patsifistlik

positsioon ei sobinud aga Mussolinile, kes asus agaralt seda ründama, mistõttu sotsialistid ta lõpuks endi hulgast välja viskasid.

Fašist Mussolini

Kui suur sõda sai läbi, kadus ka sotsialist Mussolini. 1919. aastal tegi ta ideoloogilise kannapöörde, asutades sõjaveteranidest Itaalia Fašistliku Liikumise (*Fascio di Combattimento* 'võitlusliit'), millest

hiljem kujunes sama maailma-vaadet kandev partei.

Kuna Itaalia mitte-fašistlike poliitiliste jõudude suhetes valitses täielik peataolek, pakkus Itaalia kuningas 1922. aastal Mussolinile peaministri ametikohta, võimalusega moodustada koalitsioonivalitsus. Rahumeelne võimu ületulek aga propagandagurust *duce*'le kohe kuidagi ei sobinud – tema tahtis võimast

jõudemonstratsiooni. Massid peavad ikka nägema, kuidas ta võimu jõuga üle võtab! Kuna riigis oli poliitiline kaos, ühines ta, peaministriamet samahästi kui taskus, Rooma tänavail olnud märatsejatega, pidas vihaseid kõnesid, et oleks hiljem võimalik neid sündmusi mütolgiseeritult oma propagandas ära kasutada.

Valitsusjuht Mussolini alustas kohe fašistlike ümberkorraldustega. Ta kärpis märkimisväärselt kohtusüsteemi võimu ja viis ajakirjanduse raudse tsensuuri alla. Muide, kui sotsialist Mussolini oli tsensuuri vastu, siis fašistist peaministril sai sellest üks võimu alustalasid. Ta vaatas isiklikult igal hommikul läbi 30 ajalehte, tehes neisse sinise ja punase pliiatsiga märkusi lubatu ja mitte-lubatu kohta. Lisaks alustas Mussolini oma poliitiliste oponentide massilisi vahistamisi.

Seda kõike tegi ta veel parlamentaarse demokraatia raa- mistikuse, sest diktaatoriks kuulutas Mussolini enda alles 1925. aastal. Opositsioonist sai Itaalias illegaalne nähtus. Keegi ei võinud veidikenegi kõrgemal ametipostil töötada, kui ta ei kuulunud ainsasse lubatud erakonda – fašistlikusse parteisse. Mussolini kaotas kohalike omavalitsuste valimised, taastas surmanuhtluse poliitiliste kuritegude eest, viskas parlamentist välja üle 100 rahvasaadiku, mitmekordistas salapolitsei mõjuvõimu maha surumaks valitsusvastaseid meeleolusid ja tegusid.

Mussolini põlgas teda jumaldavat Hitlerit

Mussolini nägi endas uut Julius Caesarit, kes taastab Rooma impeeriumi. Teda jumaldav Adolf Hitler talle ei meeldinud, ja Mussolini kutsus sakslasi barbariteks. Ometi oli just Hitler see, kes ta 1943. aastal Itaalias vangistusest päästis ja Saksamaa poolt okupeeritud Põhja-Itaalias nukuvalitsust juhtima pani. Aprillis 1945 üritas Mussolini veelgi enam põhja poole põgeneda, aga Itaalia partisanid said *duce* kätte, poosid ta maalilise Como järve kaldal üles ja riputasid surnukeha, pea alaspidi, rahvale näitamiseks Milanos üles. Selline surm ja laibamõnitamine ajas ka Hitlerile hirmu peale, mistõttu olevatki ta enesetapu kasuks otsustanud.

Oma äärmustes ongi kommunism ja fašism tegelikult üpris sarnased. Eks ole totaalsed poliitilised värvimuutused saanud tavaks ka meie kodusel Maarjamaal. Vihkamisest pidi olema vaid üks samm armastuseni, ja ka vastupidi. Mis siis imestada, kui mõnest endisest tõsikeskerakondlasest saab üleöö paduparempoolne? Mussolini oli kahtlemata suur isiksus ja suutis oma rolli kuni lõpuni usutavalt välja kanda, aga kas meie endised kaasparteilased seda suudavad? Lõpuks otsustab iga poliitiku saatuse vastus üheleainsale küsimusele: kas rahvas usub teda?

Priit Kutser

„Meedia keskpunkt“ Tallinna TV-s kolmapäeval kell 21.15

Päevakorral: Mida on poliitik Mart Helme öelnud Kesknädala lugejaile? Kas madalam käibemaks alandaks toiduhindu? Miks valitsus kardab lühemat tööaegad?

Studios otsivad vastust Riigikogu liige Marika Tuus-Laul, Tallinna Televisiooni peatoimetaja Mart Ummelas ja saatejuht Heimar Lenk.

Tule meiega!

Hea lugeja, liitu Keskerakonnaga!

Kui Sa ei kuulu Keskerakonda, siis kas oled kunagi mõelnud, et võiksid liituda Eesti suurima ja vanima erakonnaga?

Kesknädal soovib liituda Keskerakonnaga, sest nii saab aktiivselt kaasa rääkida meie riigi tuleviku kujundamisel ja muuta Eestit inimkeskemaks. Saab olla kursis kõigega, mis poliitikas toimub, ning anda sellesse oma panuse.

Keskerakonnaga ühinemiseks võta kontakti erakonna bürooga telefonil 6 273 460. Tule meiega!

TAI CHI MÄNNI PARGIS
juulis, augustis ja septembri alguses

TEISIPÄEVITI JA REEDETI
Algusega kell 18.00

TAI CHI: Sujuvate ja aeglase liigutuste kompleks, mis on seotud hingamisega ja sobib igas vanuses inimestele. Treeningu eesmärk on samaaegselt tagada keha jõud, tasakaal, painduvus, koordineeritus ja vastupidavus. Iga Tai Chi harjutust saab sooritada vastavalt osalejate füüsilisele ettevalmistusele. See treenib ja ühtlasi paneb liikuma inimese energia, mõjutab kontsentreerumisevõimet ning aitab maandada stressi.
www.facebook.com/dalun-taichi

Kuu osalustasu on 20 € (mustamäelastele 10 €). Mustamäe Linnaosa Valitsus maksab mustamäelastele pool osalustasust.

Ootame kõiki huvilisi!
Info: 56501350 (vene), 53494150 (eesti).

Telli Kesknädal! * Helista 617 77 17 * www.tellimine.ee
* tellimine@expresspost.ee